

IK ZOU DAAR EEN BOEK KUNNEN OVER SCHRIJVEN **De charmes van de dagelijksheid (Vervolg)**

zondag 2 januari 1955

Net zoals ik dat ieder jaar doe, stap ik op nieuwjaarsdag ook eens binnen bij Clara en Henri. Ze wonen in Evergem in de Schoonstraat in een heel klein huisje met een laag deurtje, nogal afgelegen van de straat, recht tegenover het café waar moeder met haar ouders in het midden van de jaren dertig heeft gewoond... en ernaast het huis van Joseph en Marie, waar ik in 1947 was uitbesteed door vader. Clara is een jeugdvriendin van moeder en het waren Clara en Henri die in de oorlogsjaren voor mij Sinterklaas en Zwarte Piet kwamen spelen.

Clara is een lieve, levendige vrouw, wel een beetje simpel. Henri is al even vriendelijk en gemoedelijk... toen ik kleiner was, liep ik altijd achter hem aan naar het schuurtje, naar zijn konijnenhokken, naar het lapje grond achter het huisje... hij heeft me eens een gedroogde varkensblaas gegeven. Als Clara de bloemen water gaf, mocht ik de arm van de houten pomp, die nog steeds voor het huisje staat, omhoog trekken. Henri is fabrieksarbeider en rijdt iedere dag met de fiets naar Gent. Hij heeft in huis nog steeds de koperen carbuurlamp, die voor de oorlog op zijn fiets stond. Wat ik al verscheidene keren heb horen vertellen - hij heeft het tot zijn schrik ooit eens meege maakt dat de zak van zijn jas in brand stond omdat hij zijn aansteker niet goed had afgesloten. Iedere zondag rijden ze samen naar het voetbal op het plein van Evergem. Ze hebben geen kinderen. Ook de moeder van Clara leeft nog, een klein vrouwtje dat altijd in het zwart gekleed gaat en een muts draagt, overdag met een haakwerkje zwijgzaam naast de stoof zit en 's nachts in de voorkamer in een klein houten bedje slaapt. Daar hangen ook enkele grote foto's en prenten aan de muren waar ik al vaak geboeid heb staan naar kijken. Clara en Henri slapen in de voutekamer en toen ik vier of vijf jaar was ben ik eens bij hen blijven slapen. Ik mocht tussen hen in slapen.

Het merkwaardigst en gezelligst in dit huisje vind ik de woonkamer. Een kleine lage ruimte met donkerbruine houten balken waaraan altijd een of meerdere hespen in rood-wit geblokte linnen zakken hangen, slechts één klein venstertje met witte gordijntjes, een in verhouding zeer grote open haard met een Leuvense stoof, en boven de haard een brede balk waarop een hele reeks wit-blauwe borden staat met afbeeldingen van veldslagen, in het midden een grote koperen Christus achter glas in een ovale lijst. Clara heeft eens verteld dat hier, toen ze nog klein was, geen vloer lag, alleen aangestampte aarde. Haar vader, die ik niet heb gekend, was een keuterboertje.

(Toen ik enkele jaren later de romans van Cyriel Buysse las, stelde ik me bij

de beschrijving van de huisjes van de personages altijd het huisje van Henri en Clara voor.)

zondag 16 januari 1955

Sedert een paar weken wordt de andere helft van het huis eveneens bewoond. Jammer genoeg door een man alleen, een handelsreiziger bovendien, die de hele dag en soms dagen na elkaar van huis weg is.

Meneer Guillaume is wel een eigenaardig iemand. Een vriendelijke man... een goed geklede heer, iemand die zelfs niet helemaal past in dit huis en deze omgeving. Hij heeft ook een hele geschiedenis achter de rug, waar hij reeds een en ander heeft over verteld, toen hij hier op een zondagmorgen uren met moeder en Marcel heeft zitten praten. Hij zat daar naast het gasfornuis in pyjama en kamerjas, op blote voeten in slippers en hij rookte de ene sigaret na de andere.

Hij is gendarm geweest, een zwaantje, tot hij ooit zwaar gewond is geraakt, toen hij in de winter in de Ardennen met zijn motor is geslipt en zwaar is gevallen. En... hij heeft zijn vrouw vermoord ! Niet echt vermoord met voorbedachte rade... maar tijdens een echtelijke ruzie heeft hij haar bij de keel gegrepen... en zonder het te willen heeft hij te lang en te hard geduwd... en toen was ze dood. Dat heeft hem natuurlijk enkele jaren gevangenis gekost.

Nu heeft hij een vriendin, ergens in Limburg, maar dat is een tamelijk ingewikkelde relatie. Eerst en vooral is er haar moeder, die altijd moeilijk doet en die hij liefst zoveel mogelijk uit de weg gaat... en zijzelf is vaak ziek en hij ziet haar niet zo dikwijls. Hij hoopt wel haar eens hierheen te kunnen meebrengen voor een weekeinde.

maandag 24 januari 1955

Telkens er een wereldtentoonstelling wordt georganiseerd, bouwt men iets speciaals dat de aandacht van de hele wereld trekt, een teken des tijds, een symbool én voor de wereldtentoonstelling én voor het tijdperk waarin ze plaats heeft.

Tijdens de eerste wereldtentoonstelling te Londen werd Crystal Palace gebouwd, een paleis van staal en glas. In 1889 werd te Parijs de Eiffeltoren opgetrokken als symbool van het tijdperk van staal.

De huidige tijd staat zonder twijfel in het teken van het atoom en dus zal er te Brussel een Atomium te zien zijn.

Het Atomium wordt, zoals ingenieur Waterkeyn beweert, een vergroting met factor 160 miljard van een ijzerkristal. Het bouwwerk zal de vorm hebben van een kubus die overhoeks op een van zijn atomen rust. Het monument zal 102 m hoog zijn en 2.400 ton wegen. De negen atomen zullen uitgebeeld

worden door enorme bollen met een diameter van 18 meter. De bollen zullen onderling verbonden worden door diagonale buizen van 29 m lengte waarin een roltrap wordt gebouwd, zodat de bezoekers van de ene bol naar de andere kunnen gaan. Slechts zes van de negen bollen zullen gebruikt worden. Met de lift kom je in 23 seconden van het gelijkvloers in de bovenste bol. In de bovenste bol komt een restaurant met een panoramisch uitzicht op de wereldtentoonstelling en de stad Brussel.

vrijdag 11 februari 1955

In 1954 bedroeg de totale bevolking van Gent 163.578 inwoners. Bovendien waren er 3.402 of 2,07 % vreemdelingen.

De meerderheid van de vreemdelingen zijn Europeanen, meer in het bijzonder West-Europeanen. De andere werelddelen zijn zwak vertegenwoordigd: 54 Amerikanen, 7 Brazilianen, 1 Chinees, 1 Turk, 7 Australiërs, 3 Zuid-Afrikanen. In de stad leven ook nog 12 UNO-vluchtelingen.

zaterdag 12 februari 1955

In 1954 werden in het Stedelijk Bewaarhuis of Rolleke 1.846 personen opgesloten.

Bij politimaatregelen: 1.611. Wegens landloperij : 29. Behoeftigen die om nachtverblijf kwamen verzoeken: 206.

In Gent doet de uitspraak de ronde dat je tenminste één keer in je leven een nacht in het Rolleke moet hebben doorgebracht, anders ben je geen echte Gentenaar.

Het Rolleke was vroeger een gesticht voor vondelingen... en de rol of de schuif die daar aan te pas kwam, heeft de naam gegeven. Het was ondergebracht in het voormalige godshuis Sint-Jan ten Dullen. Het gesticht werd in 1863 afgeschaft. Het werd een stadsgevangenis in 1902.

woensdag 2 maart 1955

Na de Tweede Wereldoorlog heeft het toerisme een hoge vlucht genomen en algemeen wordt verwacht dat het in de toekomst verder in stijgende lijn zal gaan.

Ook te Gent was de toename van binnen- en buitenlandse toeristen vorig jaar zo groot dat er in de topmaanden nergens meer een hotelkamer te vinden was.

Helaas heeft Gent te weinig hotels. De stad beschikt amper over een 40-tal hotels met samen ongeveer 600 kamers, waarvan slechts de helft beantwoordt aan het comfort van een internationaal klasse hotel.

Wat te doen met de bezoekers aan de Vijfjaarlijkse Floraliën (dit jaar vanaf

23 april) ? De Internationale Jaarbeurs der Vlaanderen? De miljoenen mensen die in 1958 de wereldtentoonstelling te Brussel en wellicht ook de Gentse monumenten en musea zullen bezoeken ? Enkele hoteliers denken eraan hun zaak met 20 à 30 kamers uit te breiden. Maar er moeten dringend nieuwe hotels worden gebouwd. Liefst zo dicht mogelijk bij het stadscentrum, in ieder geval op geschikte plaatsen voor het gemak van de toeristen.

Sommigen stellen voor het Pand, het gewezen klooster van de Dominikanen in Onderbergen, waar tot kort geleden 120 kamers als woongelegenheden werden verhuurd aan arme sukkelaars of als ateliers aan kunstenaars, af te breken. Een uiterst geschikt en groot terrein, practisch in het stadscentrum, met de nodige plaatsruimte om te parkeren. Hier zou beslist een hotel van internationale klasse met een honderdtal bedden kunnen worden opgetrokken. Tja, waarom niet ! Tachtig jaar geleden hebben gelijkgestemde cultuurbarbaren, ondanks protest van archeologen en Gentenaars die van hun stad houden, reeds de oude kapel van het klooster, een merkwaardig overblijfsel van middeleeuwse gotiek, afgebroken. Als men die vertegenwoordigers van slechte smaak en kortzichtigheid, veroorzaakt door zich blind te staren op betonnen constructies, hun gang zou laten gaan, komt heel het stadscentrum onder de slopershamer.

zondag 20 maart 1955

Bij de scouts zijn we het kamp te Louise-Marie in de buurt van Ronse aan het voorbereiden... en om mijn goede wil te tonen en ook mijn steentje bij te dragen, heb ik een stel grote kookpotten naar huis meegenomen. Die zijn na een vorig kamp zo smerig teruggebracht en terug in de kasten geplaatst, dat ze eerst grondig gereinigd moeten worden, vooraleer ze opnieuw gebruiksklaar zijn. Ik ben met mijn fiets beladen met potten helemaal te voet moeten terugkeren, anders kon ik ze niet dragen.

Toen ik daar mee thuiskwam en moeder liet zien wat ik had meegebracht, sprak ze schande over die vuilaards die het eetgerei zo smerig hadden teruggebracht en achtergelaten. « Kijk eens hier... de brokken hangen er nog aan en er groeit schimmel op de bodems en tussen de randen van de deksels... en daar moeten jullie eten in klaarmaken! Ik zou niet in uw plaats willen zijn ! Om ziek van te worden ! » Ze heeft wel onmiddellijk een ketel water gekookt en soda in de potten gegooit... na een nacht weken, kunnen ze morgen met een ijzeren spons eens duchtig onder handen worden genomen. « Als we die aangekoekte troep daar nog ooit af krijgen ».

woensdag 20 april 1955

Gisteren heeft het Gentse operapubliek afscheid genomen van Vina Bovy.

Vina Bovy, geboren te Gent in 1900, was een van de grootste coloratuurso-
pranen van haar tijd, die overal ter wereld met veel succes heeft opgetre-
den... en van 1947 tot gisteren was ze directrice van de Gentse Opera.

Er is de laatste jaren heel wat kritiek geweest op haar beleid en het feit dat ze
te lang en te vaak en te goed betaald op de planken heeft gestaan... maar na-
genoeg iedereen is het erover eens, dat de opera onder haar leiding een hoog
artistiek peil heeft bereikt.

Marcel vond het heel jammer dat hij niet is kunnen gaan kijken en luisteren,
maar hij is vaak genoeg naar de opera geweest om Vina Bovy te kennen... en
ook ik heb haar één keer horen zingen.

vrijdag 22 april 1955

Voor een paar dagen logeert Rita bij ons. Rita is een achtemichtje, de dochter
van nicht Georgette, op haar beurt de dochter van tante Irma uit Drongen. Op
een of andere manier houdt moeder tamelijk veel van dat meisje... en toen
dat onderwerp toevallig ter sprake kwam, was vrijwel onmiddellijk iedereen
het ermee eens dat ze een paar dagen bij ons mocht komen logeren. Moeder
zou het op zich nemen met haar eens naar het stadscentrum en de Sarma te
gaan... en behalve dat ze bij mij kan slapen, zal ik ook wel iets bedenken om
haar verblijf aangenaam te maken.

Rita is rustig, beleefd en absoluut niet veeleisend en iedereen vindt het aan-
genaam dat kind hier in huis te hebben. Moeder is, zoals afgesproken, met
haar eens naar de Sarma geweest... maar ik ben niet zo vindingrijk in het be-
denken van verrassingen voor een meisje van 12 jaar. Telkens er boodschap-
pen moeten worden gedaan, doen we dat samen. De enkele albums en beeld-
verhalen die ik nog bezit, heb ik voor haar op een stapeltje gelegd. In postze-
gels is ze niet geïnteresseerd. Gisteren in de late namiddag zijn we met Mar-
cel eens tot aan de Drie Leien gereden. Mijn voorstel om ook eens naar
Belzele te rijden -Rita kent Meetje niet eens werd afgewezen.

(Toen vele jaren later moeder op een dag hoorde dat Rita haar vriend in de
steek had gelaten om met een vrouw te gaan samenwonen, was haar liefde
op slag bekoeld. Tja, het gebeurt in de beste families dat er eens iemand met
andere voorkeuren tussen zit. Maar met dergelijke verontschuldiging moet
je bij moeder niet voor de dag komen. Homo's en lesbiennes, dat zijn vieze-
riken. Bah ! Als ze ooit nog eens Rita tegen het lijf zou lopen is de kans
groot dat ze haar begint uit te schelden, eerder dan haar een goedendag te
geven. Open geesten zouden van «bekrompen vooringenomenheid» durven
gewagen... maar wat dat betreft moet ik mijn bek houden, want ik ben daar
ook niet helemaal van vrij te pleiten. Als bepaalde standpunten je al met de
papelepel worden meegegeven...)

maandag 25 april 1955

Wilfried, een jongen van de klas met wie ik nochtans niet bijzonder bevriend ben, heeft me vorige week voor het eerst en vandaag zowel vanmorgen als vanmiddag met veel enthousiasme gesproken over jeugdherbergen, waar hij alles lijkt over te weten -die zouden reeds voor de Eerste Wereldoorlog in Duitsland zijn ontstaan ; ze bestaan sinds 1931 ook in België ; er zijn ongeveer 2.000 jeugdherbergen over de hele wereld ; de mensen die een jeugdherberg leiden, worden jeugdherbergouders genoemd; je kunt er goedkoop overnachten en eten- en hij stelde voor dat we in de grote vakantie samen een fietstocht zouden maken naar de Ardennen, zo mogelijk zelfs tot in Luxemburg. Een tocht van de ene jeugdherberg naar de andere. Een tocht van een week, op een dag meer of minder zal het wel niet aankomen.

Daar vanavond thuis over gesproken. De eerste reactie van moeder was, zoals te verwachten was, negatief: veel te ver en veel te gevaarlijk... en ze kon zich bovendien niet voorstellen dat ik samen met een jongen van mijn leeftijd een week weg zou zijn... en dat ze niet precies zou weten waar we zijn, wat we doen, wat we eten, waar we slapen. «En als ge eens ziek wordt onderweg... of ge komt daar 's avonds in een jeugdherberg toe en het is volzet of ze hebben geen eten meer, wat gaat ge dan doen !»

Marcel daarentegen vond het een uitstekend idee dat we zelf de wereld gaan verkennen en dat we min of meer ons plan leren trekken. Hij wil wel eerst alles weten over jeugdherbergen... en hij zou ook eens willen kennismaken met de familie van die jongen, zodat hij er zeker kan van zijn dat ik niet met iemand optrek die hij niet vertrouwt of die hem niet aanstaat.

zaterdag 7 mei 1955

In 1870 besluit gravin de Courtebourne te Oostakker-Lourdes een Maria-beeld in haar tuin te plaatsen. Als dat beeld in 1873 wordt ingewijd, wordt haar park een trekpleister voor de omwonende bevolking. De gravin denkt eraan een kapel te bouwen... maar bisschop Bracq besluit meteen er een kerk, een jezuïetencollege en het hotel de Lourdes op te richten. Op 7 april 1875 heeft er een miraculeuze genezing plaats: het been van Petrus De Rudder, dat sinds 1867 gebroken was en maar niet wou genezen, is dankzij een bijzondere tussenkomst van God, op voorspraak van Maria, plotseling genezen. Vlaanderen heeft nu echt zijn eigen Lourdes! De bedevaartgangers stromen toe : 20.000 in 1874, 50.000 in 1885, 120.000 in 1905, 130.000 in 1954. Tussen 1874 en 1923 hebben er bovendien nog 117 miraculeuze genezingen plaats gehad. De bedragen aan giften en stipendia voor missen stroomden binnen. In de nabijgelegen cafés en restaurants kon men het wafels en panenkoeken bakken amper bijhouden.

In het interbellum waren er speciale bussen om de Gentenaars naar Lourdes te brengen. Meetje rijdt ieder jaar in de maand mei met de fiets naar Lourdes op bedevaart. Ze zal er na de rondgang wellicht ook wel een wafel eten"maar ze gaat in de eerste plaats op bedevaart om te bidden en ze meent het. Wij zijn er enkele jaren geleden een keer geweest met de honden : meer om er in een café te zitten dan uit vroomheid... en ja... we zijn ook eens naar Lourdes geweest bij een gezin met drie dochters... eigenlijk zou ik de meisjes nog wel eens willen terugzien. Ik vraag me af of er niet evenveel «bedevaarders» naar Lourdes gaan om er wafels te eten en pinten te drinken dan om voor de grot te bidden. Een gunst afsmecken en iets lekkers eten, geef toe -. een geslaagde combinatie. Toen we nog in de Sint-Lievenspoortstraat woonden heb ik eens een overtuigd katholieke vrouw met verontwaardiging horen vertellen dat ze naar Lourdes was geweest... en ze liep daar in de buurt van een groepje vrouwen, « echt gemene wijven », die zo'n smerige en vuile praat aan het vertellen waren als ze nog nooit op enige plaats had gehoord.

dinsdag 10 mei 1955

Toen ik vanmorgen in mijn bank stapte, had iemand een naakte vrouw van meer dan 20 cm groot diep in het hout gekerfd. Dat moet tijdens de eerste twee lesuren zijn gebeurd, want gisteren stond dat hier nog niet en de eerste twee uren hadden wij les in andere lokalen. Die gast moet er verstand van hebben: het uitgekorven beeld is perfect van lijn en verhoudingen, een echt kunstwerk, en de borsten zijn zo groot en uitdagend afgewerkt, dat ze mijn ogen uit mijn kop zuigen. Maar hoe en wanneer heeft hij dat gedaan ? Je kunt hier toch geen uur met een behoorlijk groot mes zitten kerven zonder dat iemand dat merkt ! En heeft hij dat op één of twee uur klaargespeeld ! Ik zou daar wel een hele dag voor nodig hebben... en je zou waarschijnlijk niet eens merken dat het een vrouw is.

Hoewel ik er liever zou blijven naar kijken, zal ik het toch aan de leraar moeten zeggen... en nog een geluk dat we nu mevrouw De Pillecijn niet hebben, want dat zou toch wel gênant zijn om daar een vrouw bij te betrekken. Nu ja, het moet. Die bank is mijn vaste plaats en als hier straks een andere klas komt, denken ze misschien nog dat ik het heb gedaan.

De leraar is komen kijken... hij heeft gekeken en al de anderen die ook wilden kijken, weggejaagd... toen zei hij dat ik elders moest gaan zitten... hij zou straks de provisor verwittigen.

Het zal wel niet moeilijk zijn om de dader te vinden. Als hij al niet onmiddellijk buiten vliegt, zal hem dat zeker een of twee dagen uitsluiting kosten... en misschien zal hij wel schadevergoeding moeten betalen, want die bank kunnen ze wel tot stoffhout hakken. Jammer voor het talent van die gast ... hij zou beter naar de academie gaan om later graveerder of beeldhouwer te

worden ... misschien mag hij de schrijfplank van die bank wel meenemen om te tonen wat hij kan.

vrijdag 24 juni 1955

Gisteren is Oswald Spruyt, die in 1953 zijn ouders heeft vermoord, door het assisenhof van Oost-Vlaanderen te Gent tot de doodstraf veroordeeld. De werkelijke drijfveer van de dubbele oudermoord heeft hij niet kunnen of willen zeggen. Een psychiater schrijft de oorzaak toe aan een plotse opstand tegen het ouderlijk gezag, dat het verwezenlijken van zijn verwachtingen bellette. De hele week is er een ware stormloop van het publiek geweest om het «schouwspel» te kunnen volgen. Ook verscheidene letterkundigen, o.a. Prof Dr. F. Bauer en de jonge dichter Hugo Claus zijn er op afgekomen op zoek naar inspiratie voor nieuw werk.

We hebben het er ook op school herhaaldelijk over gehad en onze leraar Latijn, meneer M. Smet, die evenals de studieprefect, de provisor en verschillende andere leraars als getuige waren opgeroepen, heeft ons verteld dat hij die jongen hier op school en in de klas heeft gekend als een moreel verdorven iemand. Als die meneer Mortier voor de rechtbank over mij zou moeten getuigen, zou hij, zonder mij te kennen, precies hetzelfde vertellen... en in de mening verkeren dat hij de waarheid in pacht heeft, zonder juist te weten wat hij vertelt. Waar halen de mensen toch het recht vandaan oordelen over andere mensen uit te spreken die op niets of oppervlakkige indrukken zijn gesteund? De Hollanders zouden zeggen : «Hij staat uit zijn nek te lullen.»

Daniël Van RYSEL
('t vervolgt)